

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

III. ÚS 203/07-13

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 17. júla 2007 predbežne prerokoval sťažnosť B. G., Š., zastúpenej advokátom JUDr. P. A., B., vo veci namietaného porušenia jej základných práv zaručených v čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky, v čl. 36 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd a práva zaručeného v čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 3 Cdo 12/2007 zo 14. februára 2007 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť B. G. o d m i e t a ako zjavne neopodstatnenú.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 7. mája 2007 doručená sťažnosť (z 30. apríla 2007) B. G., Š. (ďalej len „sťažovateľka“), v ktorej prostredníctvom splnomocneného právneho zástupcu namietala porušenie svojho základného práva na súdnu ochranu zaručeného v čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a čl. v 36 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd (ďalej len „listina“), ako aj porušenie práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane

ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) sp. zn. 3 Cdo 12/2007 zo 14. februára 2007.

Z obsahu sťažnosti a z príloh, ktoré k nej sťažovateľka pripojila, vyplýva, že v konaní vedenom bývalým Okresným súdom v Pezinku (ďalej len „okresný súd“ alebo „súd prvého stupňa“) pod sp. zn. 5 C 406/00 vo veci navrhovateľa B., a. s., B., neskôr B., s. r. o., B. (ďalej len „navrhovateľ“ alebo „žalobca“), o zaplatenie 1 400 Sk s príslušenstvom, mala postavenie žalovanej. Súd prvého stupňa jej „... *napriek viacerým výzvam...*“ v rozpore s ustanovením § 114 ods. 2 Občianskeho súdneho poriadku (ďalej aj „OSP“) nedoručil prílohy návrhu na začatie konania a toto porušenie zákona odmietol napraviť aj Krajský súd v Bratislave (ďalej len „krajský súd“) ako súd odvolací.

Okresný súd na jedinom pojednávaní konanom 9. októbra 2002 na zistenie skutkového stavu veci „... *nevykonal žiaden listinný dôkaz a takto, bez dokazovania, vo veci rozhodol...*“, hoci v písomnom vyhotovení rozsudku č. k. 5 C 406/00-51 z 9. októbra 2002 „... *v rozpore so skutočnosťou, svoje rozhodnutie o vykonané písomné dôkazy opiera*“. Krajský súd, ktorý vo veci konal ako súd odvolací, toto porušenie zákona odmietol napraviť, pričom „... *nielenže nenapravil procesné pochybenia súdu prvého stupňa spočívajúce v nedoručení príloh žaloby odporkyni a v nevykonaní dôkazov, o ktoré bolo rozhodnutie súdu potom opreté, ale, ako vyplýva z odôvodnenia jeho rozhodnutia, sám svoje rozhodnutie oprel o ďalšie listinné dôkazy, ktoré neboli vykonané ani na pojednávaní pred súdom prvého stupňa, ale ani na pojednávaní pred odvolacím súdom a v odôvodnení rozsudku prvostupňového súdu sa vôbec nespomínajú (napr. výzva právneho predchodcu navrhovateľa odporkyni zo dňa 07. 05. 1996, bližšie neidentifikované oznámenie o postúpení pohľadávky a i.)*“. Postupom prvostupňového a odvolacieho súdu bolo podľa sťažovateľky porušené ustanovenie § 122 ods. 1 OSP, v zmysle ktorého súd vykonáva dokazovanie na pojednávaní, ako aj ustanovenie § 153 ods. 1 OSP, podľa ktorého súd rozhoduje na základe skutkového stavu zisteného z vykonaných dôkazov, a súčasne bolo takto sťažovateľke znemožnené vyjadriť sa k vykonaným dôkazom (§ 123 OSP).

Sťažovateľka, zastúpená advokátom, podala proti rozsudku krajského súdu

z 9. februára 2006 č. k. 4 Co 119/03-78, ktorým bol potvrdený rozsudok súdu prvého stupňa z 9. októbra 2002, v zákonom stanovenej lehote dovolanie, argumentujúc, že „... postupom súdov, ktoré v rozpore s platným právom nedoručili odporkyňi prílohy žaloby a zisťovali skutkový stav veci bez toho, aby pre jeho zistenie v súlade s platnou právnou úpravou vykonali čo len jediný dôkaz...“ znemožnili sťažovateľke vyjadriť sa tak ako k navrhovaným aj k vykonaným dôkazom (v tejto súvislosti právny zástupca sťažovateľky v sťažnosti poznamenáva „... dá sa predpokladať, že dôkazy sa vykonali, avšak mimo pojednávania...“), a tým jej odňali možnosť konať pred súdom v zmysle § 237 písm. f) OSP.

Najvyšší súd dovolanie podané odporkyňou odmietol uznesením sp. zn. 3 Cdo 12/2007 zo 14. februára 2007 s odôvodnením, že toto nie je prípustné podľa ustanovení § 238 OSP ani podľa ustanovení § 237 OSP.

V odôvodnení rozhodnutia najvyšší súd dôvodil, poukazujúc na príslušné ustanovenia OSP a svoje predchádzajúce publikované rozhodnutia, že postupom súdu prvého stupňa a odvolacieho súdu nebola sťažovateľke odňatá možnosť konať pred súdom tak, aby nemohla uplatniť svoj vplyv na výsledok konania využitím svojich procesných práv.

Sťažovateľka namieta, že: „... závery Najvyššieho súdu Slovenskej republiky ako súdu dovolacieho nemôžu obstať...“

... Sťažovateľka je toho názoru, že ak súd účastníkovi konania neumožnil vyjadriť sa k žiadnemu z dôkazov, z ktorých zistil skutkový stav, a ktoré boli podkladom pre rozhodnutie vo veci samej, a to v podstate preto, že žiaden dôkaz nevykonal (spôsobom upraveným v zákone), odňal tak účastníkovi konania (nie len sťažovateľke, ale aj navrhovateľovi) možnosť konať pred súdom, teda realizovať právo vyplývajúce jej z ustanovenia § 123 O. s. p., t. j. vyjadriť sa ku všetkým dôkazom (v danom prípade, čo len k jedinému), ktoré sa vykonali. ... Uvedené platí primerane aj ohľadne nedoručenia príloh žaloby. Z tohto hľadiska je podľa sťažovateľky odmietnutie jej dovolania Najvyšším súdom Slovenskej republiky z titulu jeho neprípustnosti nezákonné.

K otázke dokazovania je ešte potrebné poznamenať, že k žalobe, ako vyplýva z odôvodnenia sťažnosťou napádaného uznesenia najvyššieho súdu, bola priložená jediná príloha, a to tlačivo určené všeobecne bývalým klientom Z., a. s., na ktorej nebolo uvedené ani len meno žalovanej, ktorým právny nástupca tohto fondu oznamuje svoj vstup do právneho vzťahu pôvodne vzniknutého medzi žalovanou a týmto fondom. Ohľadne ostatných dôkazov, na ktoré sa navrhovateľ v žalobe odvolával, bolo v žalobe uvedené, že tieto budú predložené na pojednávaní. Navrhovateľ sa však pojednávania pred súdom prvého stupňa nezúčastnil a pred odvolacím súdom nenavrhol ani súdu nepredkladal žiadne dôkazy, a tak je sťažovateľke dodnes záhadou, ako sa všetky dôkazy, o ktoré súdy opreli svoje rozhodnutia dostali do súdneho spisu.“

Na základe uvedenej argumentácie sťažovateľka navrhla, aby ústavný súd vo veci „... vydal nález o porušení základného práva sťažovateľky na súdnu a inú právnu ochranu v zmysle čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky, článku 36 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd a v zmysle článku 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd a uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky zo dňa 14. februára 2007 sp. zn. 3 Cdo 12/2007 zrušil a vec vrátil Najvyššiemu súdu Slovenskej republiky na ďalšie konanie.

Súčasne sťažovateľka žiada, aby jej Ústavný súd Slovenskej republiky priznal primerané finančné zadosťučinenie vo výške 150 000,- Sk...“, ako aj náhradu trov konania pred ústavným súdom.

II.

Ústavný súd si v súvislosti s prerokovaním sťažnosti vyžiadal súdny spis týkajúci sa právnej veci sťažovateľky vedenej okresným súdom pod sp. zn. 5 C 406/00. Z obsahu sťažnosti vrátane jej príloh a z obsahu predloženého súdneho spisu zistil ústavný súd nasledovné okolnosti, relevantné pre posúdenie sťažovateľkinej sťažnosti:

Okresnému súdu bol 15. augusta 1997 doručený návrh žalobcu na vydanie platobného rozkazu, ktorým sa proti sťažovateľke domáhal zaplatenia 1 400 Sk

s príslušenstvom a náhrady trov konania titulom vrátenia poskytnutého plnenia zo zmluvy o poskytnutí bezúročnej pôžičky uzavretej medzi právnym predchodcom žalobcu a sťažovateľkou v súvislosti s druhou vlnou kupónovej privatizácie. K žalobe bola pripojená príloha (jeden list) obsahujúca vopred vytlačené a zmluvným partnerom žalobcovho právneho predchodcu hromadne zasielané písomnosti - výzva žalobcovho právneho predchodcu na splnenie dlhu zo 7. mája 1996, oznámenie právneho predchodcu žalobcu o postúpení pohľadávky z 31. októbra 1996, výzva žalobcu na plnenie z 31. októbra 1996 a splnomocnenie pre právneho zástupcu žalobcu z 2. decembra 1996. K návrhu na začatie konania neboli pripojené doklady preukazujúce skutočné zaslanie uvedených písomností sťažovateľke.

Okresný súd vydal na základe návrhu 2. septembra 1997 vo veci platobný rozkaz č. k. 13 Ro 2256/97-3, proti ktorému podala sťažovateľka prostredníctvom splnomocneného zástupcu 19. novembra 1997 odpor (podaním zo 17. novembra 1997), v odôvodnení ktorého sa uvádza: „... Ako uvádza navrhovateľ v žalobe, bola medzi navrhovateľovým právnym predchodcom a odporkyňou uzatvorená zmluva o bezúročnej pôžičke so splatnosťou zrážkami z budúcich výnosov druhej vlny privatizácie. Už v čase uzatvorenia zmluvy si boli zmluvné strany vedomé skutočnosti, že výnosy z privatizácie sa nemusia dostaviť v prvom, v druhom, v treťom až v x - tom roku po investovaní. Teoreticky sa výnosy z privatizácie nemuseli objaviť vôbec, s čím boli strany zmluvy, najmä právny predchodca navrhovateľa, uzročené. Až po novele zákona o veľkej privatizácii bolo zrejmé, že privatizácia, vďaka spôsobu, ktorý zvolila vláda, zaručí každému zúčastnenému výnos v podobe úrokov z dlhopisov. Ako je všeobecne známe, dlhopisy, najmä však ich výnosy, budú splatné až v roku 2001.

Z uvedeného je zrejmé, že tvrdenie navrhovateľa, o nemožnosti splatenia pôžičky dohodnutým spôsobom, nezodpovedá skutočnosti, pretože v roku 2001 je odporkyňa rozhodnutá splatiť pôžičku bez zbytočného odkladu po tom, čo jej budú výnosy z dlhopisu vyplatené. Žaloba je teda bez akýchkoľvek pochybností podaná bezdôvodne, pred splatnosťou žalovanej pohľadávky.

Nakoľko v zmluve uzatvorenej medzi právnym predchodcom navrhovateľa a odporkyňou bola doba splatenia pôžičky dohodnutá, je ustanovenie § 563 Občianskeho zákonníka, ktorého sa navrhovateľ nepriamo dovoľáva, v tomto prípade právne irelevantné.

Navrhujem preto žalobu v celom rozsahu zamietnuť...“

Okresný súd vyzval 4. júna 1998 žalobcu, aby predložil dôkazy, na ktoré sa v žalobe odvoľáva - zmluvu uzavretú so sťažovateľkou a „... predžalobnú upomienku...“.

Zákonná sudkyňa nariadila 9. septembra 2002 vo veci pojednávanie na 9. október 2002. Predvolania boli doručené právnemu zástupcovi žalobcu 16. septembra 2002, sťažovateľke 17. septembra 2002 a jej splnomocnenému zástupcovi 19. septembra 2002.

Podaniami z 1. októbra 2002 doručenými okresnému súdu 2. októbra 2002 požiadal právny zástupca žalobcu o ospravedlnenie jeho neúčasti na nariadenom pojednávaní, predložiac v prílohe uvedeného podania originál splnomocnenia a listinné dôkazné prostriedky týkajúce sa veci - výpis z obchodného registra a uznesenie Okresného súdu Bratislava I sp. zn. Sa 956/B z 8. februára 2001 o zrušení pôvodného žalobcu B., a. s. (ďalej len „pôvodný žalobca“), bez likvidácie a jeho zlúčení s právnym nástupcom - B., s. r. o. (ďalej len „právny nástupca“), na ktorého prešlo celé obchodné imanie (majetok, práva vrátane pohľadávok, i záväzky) pôvodného žalobcu, výpisy z poštovej knihy týkajúce sa zaslania výziev sťažovateľke zo 7. mája 1996 a z 31. októbra 1996 a oznámenia o postúpení pohľadávky z 31. októbra 1996, ako aj kópie uvedených výziev a oznámenia, kupónová knižka sťažovateľky a zmluva s právnym predchodcom žalobcu (investičným fondom).

Na pojednávaní konanom 9. októbra 2002 sa zúčastnila sťažovateľka aj jej splnomocnený zástupca. Okresný súd rozhodol, že bude pojednávať v neprítomnosti právneho zástupcu žalobcu. Podľa zápisnice o pojednávaní zákonná sudkyňa na pojednávaní „... oboznámila obsah spisu...“. Následne sa k žalobe vyjadril splnomocnený zástupca sťažovateľky, ktorý uviedol: „Ak vychádzame z materiálov a podkladov, ktoré máme k dispozícii, v zmluve je jednoznačne dohodnuté, že pôžička bude

splácaná zrážkami z dividend. Viac k tejto problematike v zmluve uvedené nie je, čiže nie je jasné, z čoho mali dividendy vzniknúť. Pritom je asi nesporné, že nárok na dividendy zatiaľ nikomu nevznikol. Takže splatnosť tejto pôžičky podľa zmluvy nenastala. Zmluva je z toho titulu nejasná a podľa môjho názoru neplatná a pokiaľ sa navrhovateľ domáha vydania bezdôvodného obohatenia, môže sa ho domáhať len z titulu neplatnej zmluvy a v takom prípade je tento nárok premlčaný, pokiaľ by bolo uzavreté, že zmluva je jasná a platná, potom sa treba zrejme tejto zmluvy držať a pôžičku uhradiť zrážkami z dividend, nakoľko odporkyni žiaden nárok na dividendy nevznikol, nenastala splatnosť pôžičky podľa zmluvy. Preto je potrebné žalobu ako nedôvodnú v každom prípade zamietnuť. V prípade úspechu si uplatňujeme náhradu trov konania 200,- Sk za SP za odpor, ktorý doposiaľ odporkyňa nezaplatila. Vzhľadom ku skutočnosti, že kupónová privatizácia sa zmenila na dlhopisovú a odporkyňa dostala 13.000,- Sk za dlhopis, mala záujem sa stretnúť s navrhovateľom a žalovanú sumu mu zaplatiť.“ Následne okresný súd vypočul samotnú sťažovateľku, ktorá uviedla: „Vzhľadom k tomu, že nie som právne vzdelaná, požiadala som pána P., aby ma v tejto veci zastupoval a neviem, ako mám odpovedať, či nárok navrhovateľa uznávam alebo neuznávam. V plnom rozsahu sa pridrižiam prednesu môjho SZ a viac nemám k veci čo uviesť. Ako jedna z mnohých som uzavrela zmluvu s navrhovateľom v rámci 2. vlny kupónovej privatizácie, snáď som túto zmluvu aj podpísala. Vzhľadom k tomu, že na mňa zle pôsobia konania na súde, bola by som rada, aby sa vec ukončila a vzhľadom k tomu, že mi bol vyplatený dlhopis vo výške 13.000,- Sk, som ochotná vyplatiť navrhovateľovi žalovanú sumu. Povedala som čo som chcela, mohla a viac sa k veci nebudem vyjadrovať.“ Podľa zápisnice o pojednávaní následne okresný súd poučil prítomných účastníkov podľa § 120 OSP, ktorí uviedli, že „... ďalšie návrhy na vykonanie dokazovania nemajú...“, a potom vyhlásil rozsudok, ktorým uložil sťažovateľke zaplatiť žalobcovi žalovanú pohľadávku vrátane príslušenstva, ako aj uplatnenú náhradu trov konania.

V odôvodnení písomného vyhotovenia rozsudku č. k. 5 C 406/00-51 okresný súd uviedol: „... Z vykonaného dokazovania mal súd za preukázané, že odporkyňa uzavrela so Z., a. s. dňa 14. 10. 1994 zmluvu o prevzatí kupónovej knižky pre druhú vlnu kupónovej privatizácie a poskytnutí bezúročnej pôžičky, na základe ktorej odporkyňa odovzdala Fondu

svoju zaregistrovanú kupónovú knižku pre druhú vlnu kupónovej privatizácie a zaviazala sa podľa článku I. bod 1. zmluvy investovať celých 1 000 investičných bodov v prospech Fondu. Fond poskytol odporkyni na základe článku I. bod 2. zmluvy bezúročnú pôžičku vo výške 1.400,- Sk, ktorú sa odporkyňa zaviazala uhradiť formou zrážky z budúcich dividend.

Ďalej mal súd za preukázané, že zmluvu o postúpení pohľadávok zo dňa 3. 10. 1996 Z., a. s. postúpil pohľadávky zo zmlúv o poskytnutie bezúročnej pôžičky na B., a. s. - navrhovateľa.

Dňa 14. 9. 1995 nadobudol účinnosť Zákon č. 190/1995 Z. z., ktorým sa menil Zákon č. 92/1991 Zb. V zmysle uvedenej novely zákona sa zmenila forma kupónovej privatizácie tak, že občan nemohol investovať investičné body, ale získal oprávnenie na dlhopis v menovitej hodnote 10.000,- Sk.

Podľa § 575 ods. 1 Občianskeho zákonníka, ak sa plnenie stane nemožným, povinnosť dlžníka plniť zanikne.

Z dôvodu vyššie uvedenej zmeny právnej úpravy týkajúcej sa druhej vlny kupónovej privatizácie, sa plnenie odporkyne dohodnuté v článku 1. zmluvy stalo nemožným. Odporkyňa totiž nemohla investovať investičné body, a tým jej nevznikol nárok na výplatu dividendy, z ktorej mala byť podľa článku I. bod 2. zmluvy zrážaná poskytnutá pôžička.

Z dôvodu nemožnosti plnenia zanikla v zmysle citovaného ustanovenia § 575 ods. 1 Občianskeho zákonníka povinnosť odporkyne plniť, a tým zanikol aj celý záväzkovo-právny vzťah, a to zo zákona dňom nadobudnutia účinnosti Zákona č. 190/1995 Z. z.

Podľa § 451 ods. 1, 2 Občianskeho zákonníka, kto sa na úkor iného bezdôvodne obohatí, musí obohatenie vydať.

Bezodôvodným obohatením je majetkový prospech získaný plnením bez právneho dôvodu, plnením z neplatného právneho úkonu alebo plnením z právneho dôvodu, ktorý odpadol.

Vzhľadom na nemožnosť plnenia a následný zánik záväzkov, zanikol právny dôvod prevzatia 1.400,- Sk, čím odporkyni vzniklo bezdôvodné obohatenie a vznikla jej povinnosť toto navrhovateľovi vydať.

Podľa § 563 Občianskeho zákonníka, ak čas plnenia nie je dohodnutý, ustanovený právnym predpisom alebo určený v rozhodnutí, je dlžník povinný splniť dlh prvého dňa

po tom, čo ho o plnenie veriteľ požiadal.

Vzhľadom na to, že právny predpis neustanovuje čas plnenia na vydanie bezdôvodného obohatenia, tento čas nebol pre takýto prípad dohodnutý, vznikla odporkyni povinnosť vydať 1.400,- Sk na požiadanie navrhovateľa.

Navrhovateľ v konaní preukázal, že vyzval odporkyňu na vrátenie žalovanej sumy výzvou zo dňa 7. 5. 1996.

Odporkyňa žalovanú sumu neuhradila v lehote stanovenej vo výzve na vrátenie žalovanej sumy, súd preto na základe zisteného skutkového stavu a citovaných ustanovení Občianskeho zákonníka, zaviazal odporkyňu na zaplatenie 1.400,- Sk.

Odporkyňa tým, že si nesplnila svoju povinnosť vydať predmet bezdôvodného obohatenia v lehote určenej vo výzve do 30. 6. 1996, dostala sa so svojim plnením do omeškania, súd ju preto zaviazal zaplatiť navrhovateľovi tiež úroky z omeškania od 1. 7. 1996. Výška úrokov z omeškania bola stanovená Nariadením Vlády Slovenskej republiky č. 87/1995 a to ako dvojnásobok diskontnej sadzby Národnej banky Slovenska, čo predstavuje 17,6 % ročne.“

Proti rozsudku okresného súdu z 9. októbra 2002 podala sťažovateľka prostredníctvom splnomocneného zástupcu odvolanie, v ktorom uviedla, že súd prvého stupňa sa nevysporiadal s jej námietkou neplatnosti zmluvy o prevzatí kupónovej knižky pre II. vlnu kupónovej privatizácie a o poskytnutí bezúročnej pôžičky a o vydaní „Z.“ uzatvorenej medzi ňou a právnym predchodcom žalobcu; že na pojednávaní nebol vykonaný žiaden listinný dôkaz vrátane dôkazov o prechode pohľadávky z právneho predchodcu žalobcu na pôvodného žalobcu a následne jeho právneho nástupcu a že sťažovateľke neboli súdom prvého stupňa doručené spolu s návrhom na začatie konania jeho prílohy [v rozpore s ustanovením § 114 ods. 2 písm. a) OSP v znení platnom v tom čase].

V prílohe vyjadrenia k odvolaniu predložil právny zástupca žalobcu opätovne výpis z obchodného registra a uznesenie Okresného súdu Bratislava I sp.zn. Sa 956/B z 8. februára 2001 o zrušení pôvodného žalobcu bez likvidácie a jeho zlúčení s právnym

nástupcom, na ktorého prešlo celé obchodné imanie (majetok, práva vrátane pohľadávok, i záväzky) pôvodného žalobcu.

Krajský súd prerokoval odvolanie na pojednávaní konanom 9. februára 2006 za účasti právneho zástupcu žalobcu a splnomocneného zástupcu sťažovateľky. Podľa zápisnice o pojednávaní pred odvolacím súdom bol „... čítaním oboznámený priebeh doterajšieho konania, osobitne s dôrazom na napadnutý rozsudok súdu prvého stupňa z č. l. 51 spisu, odvolanie odporkyne z č. l. 52 - 53 spisu a vyjadrenia navrhovateľa k odvolaniu z č. l. 56 - 57 spisu“. Následne sa k veci vyjadril splnomocnený zástupca sťažovateľky, ktorý uviedol, že zotrváva na svojej argumentácii uvedenej v podanom odvolaní. Podľa jeho názoru bola procesným postupom súdu prvého stupňa sťažovateľke odňatá možnosť konať pred súdom. K meritu veci uviedol: «... je pravdivé vyjadrenie navrhovateľa v jeho vyjadrení k odvolaniu, že odporkyňa prejavila ochotu zaplatiť návrhom uplatnenú istinu 1 400 Sk nie však z právneho dôvodu, ktorý odporkyňa nevidí, ale viedli ju k tomu morálne pohnútky s tým, že si je vedomá uzavretia zmluvy medzi navrhovateľom, resp. právnym predchodcom navrhovateľa a ňou. K samotnej zmluve chcem poukázať na tú skutočnosť, že obsah tejto zmluvy je nejasný, tým pádom aj neplatný, čo je aj dôvodom, prečo odporkyňa nevidí právny dôvod na uhradenie navrhovateľom požadovanej sumy... podľa zmluvy odporkyňa sa zaviazala poskytnutú pôžičku 1.400,- Sk splatiť navrhovateľovi, resp. jeho právnemu predchodcovi z v budúcnosti vyplatených dividend. Mám za to, že takáto možnosť podnes existuje, s tým, že pôvodný navrhovateľ, resp. kupónový fond „K.“ bol akciovou spoločnosťou, k nemožnosti plnenia z jeho strany došlo až po jeho zániku. Postúpením tejto pohľadávky však aj právni nástupcovia pôvodného navrhovateľa stále majú možnosť vyplácať dividendy, z ktorých by bolo možné uspokojenie nimi uplatneného nároku...» Právny zástupca žalobcu uviedol, že zotrváva na obsahu vyjadrenia k podanému odvolaniu a dodal, že aj „... v prípade neplatnosti zmluvy je povinnosťou zmluvných strán vrátiť si navzájom poskytnuté plnenia. V danom prípade zo zmluvy o pôžičke uzavretej medzi navrhovateľom, resp. jeho právnym predchodcom a odporkyňou, získala plnenie len odporkyňa ... K nemožnosti ... plnenia neprispel ani navrhovateľ, ani odporkyňa, ale k nemožnosti tohto plnenia došlo v dôsledku zmeny právnej úpravy“.

V závere pojednávania vyhlásil senát krajského súdu rozsudok, ktorým napadnutý rozsudok súdu prvého stupňa potvrdil.

V odôvodnení písomného vyhotovenia rozsudku č. k. 4 Co 119/03-78 krajský súd okrem iného uviedol: „... V danej veci v súvislosti s prípravou druhej vlny kupónovej privatizácie kupónovou metódou uskutočňovanej podľa zák. č. 92/91 Zb. zmluvou o prevzatí kupónovej knižky pre II. vlnu kupónovej privatizácie, o poskytnutí bezúročnej pôžičky a o vydaní Z. uzavretou dňa 14. 10. 1994 medzi Z., a. s. a odporkyňou sa odporkyňa zaviazala investovať 1.000 investičných bodov v prospech Fondu. Fond poskytol odporkyni bezúročnú pôžičku vo výške 1.400,- Sk a účastníci zmluvy sa dohodli, že odporkyňa uhradí pôžičku formou zrážok z budúcich dividend. Podpísaním zmluvy odporkyňa potvrdila prevzatie 1.400,- Sk. Z uvedeného je zrejmé, zmluva bola uzavretá platne v súlade s úst. § 37 Obč. zák. a námietky odporkyne týkajúce sa jej neplatnosti v spochybnení možnosti splácať pôžičku z dividend sú bez právneho významu.

Kupónová privatizácia uskutočňovaná podľa zák. č. 92/91 Zb. však bola zákonom č. 190/95 Z. z. zmenená na dlhopisovú ... Touto legislatívnou zmenou sa stalo plnenie zo strany právneho predchodcu navrhovateľa nemožným v zmysle § 575 ods. 1 Obč. zák., pričom táto nemožnosť plnenia má objektívny charakter, spočívajúci v zmene právneho predpisu uskutočnenej po vzniku záväzku. V dôsledku dodatočnej nemožnosti plnenia preto zanikla povinnosť navrhovateľa plniť (§ 575 ods. 1 Obč. zák.) zanikol záväzkový vzťah medzi účastníkmi konania a právny dôvod plnenia, ktorý pôvodne existoval, dodatočne odpadol. Takže keď navrhovateľ poskytol odporkyni pôžičku v sume 1.400,- Sk, za ktoré navyše odporkyňa získala iné majetkové hodnoty (dlhopis v hodnote 10.000,- Sk) na strane odporkyni vzniklo bezdôvodné obohatenie, ktoré musí vydať podľa § 451 ods. 2 Obč. zák., pretože právny dôvod plnenia vyplácať dividendy z investovaných akcií zo strany právneho predchodcu navrhovateľa odpadol. Súd prvého stupňa preto správne rozhodol, keď odporkyni uložil povinnosť zaplatiť navrhovateľovi sumu 1.400,- Sk spolu s úrokom z omeškania v uplatnenej výške 17,6 % od 1. 7. 1996 do zaplatenia podľa § 517 ods. 2 Obč. zák. a nar. vlády č. 87/95 Zb., keď listom zo dňa 7. 5. 1996 bola odporkyňa právnym predchodcom navrhovateľa vyzvaná na zaplatenie prevzatej sumy do 30. 6. 1996 (doporučenou zásielkou) s upozornením vymáhania pohľadávky súdnou cestou aj s úrokom

z omeškania.

Na vystupovanie v konaní je navrhovateľ aktívne legitimovaný, pretože zmluvou o postúpení pohľadávky uzavretou podľa § 524 a nasl. Obč. zák. dňa 3. 10. 1996 medzi Z., a. s. a C., a. s., sa stala novým veriteľom spoločnosť B., ktorá spoločnosť zanikla zlúčením so spoločnosťou B., s. r. o., ktorá ako právny nástupca prevzala všetky jej pohľadávky a záväzky a zo zákona vstúpila na strane navrhovateľa do všetkých súdnych sporov. Právne nástupníctvo bolo v konaní preukázané oznámením o postúpení pohľadávky a výpisom z obchodného registra Okresného súdu Bratislava I vložky č. 2797/B.

Z týchto dôvodov odvolací súd napadnutý rozsudok súdu prvého stupňa ako vecne správny podľa § 219 O. s. p. potvrdil, keď ani v iných smeroch zásadné pochybenie súdu prvého stupňa, ktoré by malo vplyv na správnosť napadnutého rozsudku, nezistil. “

Sťažovateľka napadla rozsudok odvolacieho súdu z 9. februára 2006 dovolaním, v ktorom prostredníctvom splnomocneného právneho zástupcu namietala, že nesúhlasí s právnym názorom odvolacieho súdu, ktorý konštatoval, že nezistil také procesné pochybenia súdu prvého stupňa v uvedenej právnej veci, ktoré by mohli mať vplyv na nesprávnosť napadnutého prvostupňového rozsudku z 9. októbra 2002. Uviedla, že jej postupom oboch súdov bola v zmysle § 237 písm. f) OSP odňatá možnosť konať pred súdom, pretože súd prvého stupňa je v rozpore s § 114 ods. 2 OSP v rámci prípravy pojednávania nedoručil prílohy k žalobe a na pojednávaniach konaných pred súdom prvého stupňa a súdom odvolacím nebol vykonaný žiaden z listinných dôkazov, o ktoré neskôr súdy opreli svoje skutkové zistenia, čím jej súdy v rozpore s § 122 ods. 1 OSP a § 123 OSP odňali aj možnosť vyjadriť sa k vykonaným dôkazom.

Najvyšší súd uznesením sp. zn. 3 Cdo 12/2007 zo 14. februára 2007 dovolanie sťažovateľky odmietol. V odôvodnení rozhodnutia okrem iného uviedol: „... *Dovolateľka namieta, že v konaní jej postupom súdov bola odňatá možnosť konať v zmysle § 237 písm. f) O. s. p. Dôvodom, ktorý zakladá prípustnosť dovolania podľa tohto ustanovenia je taký vadný postup súdu v občianskom súdnom konaní, ktorým sa účastníkovi odníme možnosť pred ním konať a uplatňovať procesné práva priznané mu za účelom zabezpečenia účinnej ochrany jeho práv.*

V sporovom konaní platí dispozičná a prejednávacia zásada. Účastníci (na oboch procesných stranách) sú v ňom povinní prispieť k tomu, aby sa dosiahol účel konania najmä tým, že pravdivo a úplne opíšu všetky potrebné skutočnosti a označia dôkazné prostriedky (viď § 101 ods. 1 O. s. p.). Súd ale nie je viazaný návrhmi účastníkov na vykonanie dokazovania a nemusí vykonať všetky navrhované dôkazy. Posúdenie návrhov na vykonanie dokazovania a rozhodnutie, ktoré z nich budú v rámci dokazovania vykonané, je vždy vecou súdu (viď § 120 ods. 1 O. s. p.) a nie účastníkov konania. Tieto závery vyjadril Najvyšší súd Slovenskej republiky už v rozhodnutiach uverejnených v Zbierke rozhodnutí a stanovísk súdov Slovenskej republiky pod č. 37/1993 a č. 125/1999, v zmysle ktorých prípadné nevykonanie určitého dôkazu môže mať za následok len neúplnosť skutkových zistení (vedúcu k vydaniu nesprávneho rozhodnutia), nie však procesnú vadu v zmysle § 237 O. s. p.

Dovolateľka bola prítomná na súdnom pojednávaní 9. októbra 2002. V jeho priebehu sa vyjadrila k veci, uviedla, že nemá ďalšie návrhy na vykonanie dokazovania a potvrdila svoju ochotu uhradiť celú žalovanú sumu z peňazí (13 000 Sk), ktoré prijala za dlhopis (viď č. I. 50 spisu). Pokiaľ v dovolaní namieta samotnú skutočnosť, že súdy nevykonali určité dokazovanie, treba na jej adresu uviesť, že samotným nevykonaním dokazovania jej bez ďalšieho nemohla byť odňatá možnosť pred súdom konať (viď predchádzajúci výklad a rozhodnutia dovolacieho súdu). Pokiaľ tvrdí, že súdy pri rozhodovaní vychádzali zo skutkových zistení, ktoré neboli podložené dokazovaním a ku ktorým nedospeli v rámci vykonaného dokazovania, je potrebné uviesť, že takáto dovolateľkou tvrdená vada (pokiaľ k nej skutočne došlo) by mala povahu tzv. inej vady konania majúcej za následok nesprávne rozhodnutie vo veci. Takáto procesná vada je síce relevantným dovolacím dôvodom [§ 241 ods. 2 písm. b) O. s. p.], sama o sebe ale nezakladá prípustnosť dovolania v zmysle § 237 O. s. p.

Ďalej dovolateľka tvrdí, že v konaní jej bola odňatá možnosť pred súdom konať aj tým, že jej súdy v rozpore s § 114 ods. 2 O. s. p. nedoručili prílohy žaloby. V danej veci je jedinou prílohou návrhu na začatie konania tlačivo určené (všeobecne) niekdajším klientom Z., a. s. (meno žalovanej na tomto tlačive nebolo uvedené), ktorým právny nástupca tohto fondu oznamuje svoj vstup do daného právneho vzťahu. Zo spisu vyplýva, že súd prvého stupňa pri doručovaní návrhu na začatie konania žalovanej skutočne

opomenul pripojiť uvedenú prílohu (viď doručenkú na č. l. 3 spisu). Tento postup bol v rozpore s § 114 ods. 2 O. s. p., v zmysle ktorého je súd povinný v rámci prípravy pojednávania doručiť žalobu žalovanému spolu s rovnopisom a prílohami do vlastných rúk. Pri riešení otázky, či tento nesprávny procesný postup mal za následok odňatie možnosti pred súdom konať [§ 237 písm. f) O. s. p.], vzal dovolací súd na zreteľ, že žalovaná uvedený procesný nedostatok vytkla súdu prvého stupňa v odvolaní proti jeho rozsudku (viď č. l. 52 spisu). So zreteľom na to možno preto aj v prejednávanej veci zaujať názor, že podmienka prípustnosti dovolania podľa § 237 písm. f) O. s. p. tu nie je splnená, lebo účastnícke konania bola odňatá možnosť konať pred súdom len pre časť konania a len v takej miere, že účastníčka následne mohla uplatniť svoj vplyv na výsledok konania podaním odvolania proti rozsudku, ktorý jej bol riadne doručený (porovnaj rozhodnutie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky uverejnené v Zbierke rozhodnutí a stanovísk súdov Slovenskej republiky pod č. 39/1993). I keď sa vo vzťahu k žalovanej súd prvého stupňa dopustil procesnej nesprávnosti tým, že jej nedoručil prílohu žaloby, nebola žalovanej odňatá možnosť vytknúť túto vadu v odvolaní a uplatniť vplyv na konanie. Pokiaľ odvolací súd zo skutočnosti, že žalovaná namietala aj existenciu tejto procesnej vady, nevyvodil zrušenie odvolaním napadnutého rozsudku, rozhodol (prípadne) nesprávne, neodňal však žalovanej možnosť pred súdom konať. Prípadná nesprávnosť rozsudku odvolacieho súdu by síce bola dovolacím dôvodom v zmysle § 241 ods. 2 písm. c) O. s. p., sama o sebe by ale prípustnosť dovolania nezakladala, lebo nie je spojená s procesnou vadou v zmysle § 237 O. s. p.

Z uvedených dôvodov Najvyšší súd Slovenskej republiky procesné neprípustné dovolanie žalovanej odmietol podľa § 243b ods. 4 O. s. p. v spojení s § 218 ods. 1 písm. c) O. s. p. ako dovolanie smerujúce proti rozhodnutiu, proti ktorému nie je dovolanie prípustné. Pritom, riadiac sa právnou úpravou dovolacieho konania, nezaoberal sa vecnou správnosťou napadnutého rozsudku odvolacieho súdu.“

III.

3.1 Podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) ústavný súd

návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon neustanovuje inak. Pri predbežnom prerokovaní každého návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia návrhy vo veciach, na prerokovanie ktorých nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Podľa čl. 46 ods. 1 ústavy každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky.

Podľa čl. 36 ods. 1 listiny každý sa môže domáhať ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v určených prípadoch na inom orgáne.

Podľa čl. 6 ods. 1 prvej vety dohovoru každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom, ktorý rozhodne o jeho občianskych právach alebo záväzkoch alebo o oprávnenosti akéhokoľvek trestného obvinenia proti nemu.

Podľa § 120 ods. 1 OSP (v znení platnom a účinnom v čase rozhodovania súdu prvého stupňa v sťažovateľkinej právnej veci - ďalej len „v znení do 31. 12. 2002“) účastníci sú povinní označiť dôkazy na preukázanie svojich tvrdení. Súd môže vykonať aj také dôkazy, ktoré nie sú navrhované. Súd rozhoduje na základe skutkového stavu

zisteného z vykonaných dôkazov, ako aj na základe skutočností, ktoré neboli medzi účastníkmi sporné, ak o nich alebo o ich pravdivosti nemá dôvodné a závažné pochybnosti.

Podľa § 120 ods. 3 OSP v znení do 31. 12. 2002 ak nejde o veci uvedené v odseku 2, súd si môže osvojiť skutkové zistenia založené na zhodnom tvrdení účastníkov.

Podľa § 120 ods. 4 OSP v znení do 31. 12. 2002 pred skončením dokazovania je predseda senátu povinný okrem vecí podľa § 120 ods. 2 poučiť účastníkov prítomných na pojednávaní, že všetky dôkazy musia predložiť alebo musia označiť skôr, ako vo veci vyhlási rozhodnutie, pretože na dôkazy označené neskôr sa neprihliada.

Podľa § 122 OSP v znení do 31. 12. 2002 dokazovanie súd vykonáva na pojednávaní.

Podľa § 123 OSP účastníci majú právo vyjadriť sa k návrhom na dôkazy a ku všetkým dôkazom, ktoré sa vykonali.

Podľa § 125 OSP za dôkaz môžu slúžiť všetky prostriedky, ktorými možno zistiť stav veci, najmä výsluch svedkov, znalecký posudok, správy a vyjadrenia orgánov a právnických osôb, listiny, ohliadka a výsluch účastníkov. Pokiaľ nie je spôsob vykonania dôkazu predpísaný, určí ho súd.

Podľa § 129 ods. 1 OSP v znení do 31. 12. 2002 dôkaz listinou sa vykoná tak, že ju alebo jej časť na pojednávaní predseda senátu prečíta alebo oznámi jej obsah.

Podľa § 132 OSP dôkazy súd hodnotí podľa svojej úvahy, a to každý dôkaz jednotlivo a všetky dôkazy v ich vzájomnej súvislosti; pritom starostlivo prihliada na všetko, čo vyšlo za konania najavo, včítane toho, čo uviedli účastníci.

3.2 Predmetom konania pred ústavným súdom nie je posúdenie meritórných rozsudkov súdu prvého stupňa a krajského súdu (v rámci odvolacieho konania) v sťažovateľkinej právnej veci, ale námietka sťažovateľky, že postupom označených súdov

v predmetnom konaní jej bola odňatá možnosť konať pred súdom. Súd prvého stupňa jej v rozpore s § 114 ods. 3 OSP nedoručil prílohy návrhu na začatie konania, na pojednávaní vo veci nevykonal žiaden listinný dôkaz, no v odôvodnení svojho rozsudku z 9. októbra 2002 svoje skutkové závery o listinné dôkazy opiera, pričom odvolací súd tieto pochybenia nenapravil, naopak svoje rozhodnutie z 9. februára 2006 oprel o (listinné) dôkazy, ktoré neboli na pojednávaní vykonané a nespomínajú sa ani v odôvodnení prvostupňového rozsudku, čím bola sťažovateľke okrem iného odňatá možnosť vyjadriť sa k vykonaným dôkazom.

Vzhľadom na takto formulovanú argumentáciu ústavný súd prvú sťažovateľkinu sťažnosť z 30. mája 2006 (doručenú ústavnému súdu 5. júna 2006) odmietol uznesením č. k. I. ÚS 186/06-9 z 8. júna 2006 s poukazom na § 237 písm. f) OSP s tým, že v prípadoch namietaného odňatia možnosti konať pred všeobecným súdom v dôsledku jeho procesného postupu v občianskom súdnom konaní sa dotknutý účastník konania môže domáhať ochrany svojich práv využitím mimoriadneho opravného prostriedku - dovolania.

V sťažnosti z 30. apríla 2007 (doručenej ústavnému súdu 7. mája 2007) sťažovateľka napáda uznesenie najvyššieho súdu sp. zn. 3 Cdo 12/2007 zo 14. februára 2007, ktorým bolo jej dovolanie v predmetnej veci (podané 10. mája 2006) odmietnuté. Namieta, že závery najvyššieho súdu v tomto rozhodnutí, podľa ktorých nebola postupom súdu prvého stupňa a odvolacieho súdu v posudzovanom konaní sťažovateľke odňatá možnosť konať pred súdom v dôsledku čoho nie je jej dovolanie prípustné ani podľa § 237 písm. f) OSP, nie sú ústavne konformné.

Ústavný súd v rámci svojej rozhodovacej činnosti vyslovil, že všeobecný súd nemá v sporovom konaní povinnosť vykonať všetky dôkazy označené účastníkmi konania, pretože princíp voľného hodnotenia dôkazov v konaní pred súdom v spojení so zásadou spravodlivého rozhodnutia veci umožňuje sudcovi (resp. senátu) vykonať len tie dôkazy, ktoré podľa jeho uváženia k takémuto rozhodnutiu vedú a sú preň relevantné (napr. I. ÚS 64/97, I. ÚS 98/97, II. ÚS 84/02). Reálne uplatnenie základného práva na súdnu ochranu však zároveň predpokladá, že sa účastníkovi súdneho konania táto ochrana dostane

v zákonom predpokladanej kvalite, pričom výklad a používanie príslušných zákonných ustanovení musí v celom rozsahu rešpektovať základné právo účastníkov na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, resp. podľa čl. 36 ods. 1 listiny a podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru.

Výklad a aplikácia zákonných predpisov zo strany všeobecných súdov musí byť preto v súlade s účelom základného práva na súdnu ochranu, ktorým je poskytnutie materiálnej ochrany zákonnosti tak, aby bola zabezpečená spravodlivá ochrana práv a oprávnených záujmov účastníkov konania. Aplikáciou a výkladom týchto ustanovení nemožno obmedziť základné právo na súdnu ochranu v rozpore s jeho podstatou a zmyslom (obdobne napr. IV. ÚS 1/02, II. ÚS 174/04). Z tohto hľadiska musí všeobecný súd prihliadať k spravodlivej rovnováhe pri poskytovaní materiálnej ochrany uplatňovaným právam a oprávneným záujmom účastníkov sporového konania, ktoré sú vo vzájomnom konflikte (napr. III. ÚS 271/05).

Súčasťou obsahu základného práva na spravodlivé konanie podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, podľa čl. 36 ods. 1 listiny a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru je aj požiadavka rešpektovania procesnej rovnosti strán v sporovom súdnom konaní. Spravodlivosť konania treba pritom posudzovať z hľadiska konania ako celku, takže ojedinelé menej významné porušenie zásady rovnosti v priebehu konania (najmä ak následný procesný postup súdu umožnil vo vzťahu k dotknutej strane konania jeho kompenzáciu) nemusí mať automaticky za následok porušenie práva na spravodlivé súdne konanie v zmysle uvedených ustanovení ústavy, listiny a dohovoru. Samotným rešpektovaním procesnej rovnosti strán však ešte nedochádza k naplneniu konceptu spravodlivosti súdneho konania. Jeho obsah a požiadavky z neho plynúce závisia do značnej miery od konkrétnych okolností súdom prerokúvaného prípadu. Zo strany súdu vo vzťahu k účastníkom konania vyžadujú poskytnutie dostatočných procesných garancií ohľadne možnosti uplatniť svoj vplyv na priebeh a výsledok konania (možnosti „konať pred súdom“), adekvátnych povahy prerokúvanej veci a zahŕňajúcich predovšetkým náležitú možnosť predkladať alebo navrhovať dôkazy na podporu vlastných tvrdení relevantných pre rozhodnutie vo veci, spochybnit' dôkazy protistrany a prezentovať vlastné stanovisko k predmetu sporu.

Vychádzajúc z uvedených princípov sa ústavný súd v rámci predbežného prerokovania sťažnosti zaoberal otázkou, či obsah napádaného uznesenia najvyššieho súdu zo 14. februára 2007 opodstatňuje prijatie sťažnosti na ďalšie konanie vo vzťahu k sťažovateľkou formulovanej požiadavke na ochranu ústavnosti v rozsahu ňou označených práv podľa ústavy, listiny a dohovoru, teda, či účinky výkonu právomoci najvyššieho súdu v súvislosti s jeho rozhodnutím o dovolaní sťažovateľky sú zlučiteľné s ústavnými limitmi vyplývajúcimi zo sťažovateľkou označeného základného práva na súdnu ochranu a práva na spravodlivé súdne konanie.

3.3 Na základe skutočností zistených zo spisu okresného súdu sp. zn. 5 C 406/00 (pozri časť II odôvodnenia tohto rozhodnutia) dospel ústavný súd k záveru, že listinné dôkazy, na ktoré sa vo svojich rozsudkoch z 9. októbra 2002 a z 9. februára 2006 odvolal súd prvého stupňa a krajský súd, boli okresnému súdu doručené a založené do spisu pred pojednávaním uskutočneným okresným súdom vo veci 9. októbra 2002, na ktorom sa zúčastnili sťažovateľka aj jej splnomocnený zástupca. Okresný súd aj krajský súd v úvode pojednávania (konaných 9. októbra 2002 a 9. februára 2006) oboznamovali prítomných účastníkov konania a ich právnych zástupcov s obsahom spisu (listín, ktoré v čase pojednávania tvorili súčasť súdneho spisu). Okresný súd na pojednávaní konanom 9. októbra 2002 vypočul k veci sťažovateľku, ktorá pripustila uzatvorenie zmluvy so žalobcom, resp. s jeho právnym predchodcom a vyjadrila ochotu zaplatiť žalobou uplatňovanú pohľadávku. K veci sa vyjadril aj jej splnomocnený zástupca. Obsah jeho argumentácie na samom pojednávaní (*„Ak vychádzame z materiálov a podkladov, ktoré máme k dispozícii, v zmluve je jednoznačne dohodnuté, že...“*), ako aj v rámci podaného odporu proti vydaniu platobného rozkazu (*„... Ako uvádza navrhovateľ v žalobe, bola medzi navrhovateľovým právnym predchodcom a odporkyňou uzatvorená zmluva o bezúročnej pôžičke so splatnosťou zrážkami z budúcich výnosov druhej vlny privatizácie...“*) svedčí o tom, že žalovaná strana obsah listín založených v súdnom spise poznala, pričom skutkové tvrdenia žalobcu (o uzatvorení zmluvy medzi právnym predchodcom žalobcu - Z., a s., a sťažovateľkou, o obsahu - znení ustanovení tejto zmluvy, o oznámení postúpenia pohľadávky pôvodnému žalobcovi a o výzvach na plnenie) sťažovateľka nespochybňovala. Jej obrana spočívala v námietkach právneho charakteru (neplatnosť zmluvy uzatvorenej

s právnym predchodcom žalobcu pre jej neurčitosť a s tým súvisiace premlčanie nároku na vydanie bezdôvodného obohatenia, eventuálne platnosť uvedenej zmluvy a neexistencia podmienok pre aplikáciu ustanovení Občianskeho zákonníka o následnej nemožnosti zmluvou dohodnutého plnenia). Súd prvého stupňa pred vynesením rozsudku poučil sťažovateľku a jej splnomocneného zástupcu podľa § 120 ods. 4 OSP v znení do 31. 12. 2002. Sťažovateľka ani jej splnomocnený zástupca návrhy na doplnenie dokazovania ani námietky proti spôsobu a rozsahu vykonaného dokazovania neuplatnili. Taktiež nepožiadali o doručenie príloh pripojených k návrhu na začatie konania ani o nahliadnutie do spisu, prípadne o odročenie pojednávania za týmto účelom. Odvolací súd rozhodoval o veci taktiež na verejnom ústnom pojednávaní za účasti splnomocneného zástupcu sťažovateľky, ktorý opäť vzniesol námietky ohľadne platnosti zmluvy a zachovania možnosti jej plnenia, skutkové tvrdenia žalobcu však nespochybňoval. Odvolací súd sa v odôvodnení svojho rozsudku vysporiadal s námietkami uvedenými v podanom odvolaní a svoje závery oprel o dôkazy vykonané už pred súdom prvého stupňa (vrátane zmluvy zo 14. októbra 1994, výzvy zo 7. mája 1996, oznámenia o postúpení pohľadávky z 31. októbra 1996, výpisu z obchodného registra a uznesenia registrového súdu z 8. februára 2001).

Za daných okolností najvyšší súd v odôvodnení svojho uznesenia zo 14. februára 2007 poukázal na skutočnosť, že okresný súd nepochybne vykonal 9. októbra 2002 na pojednávaní dokazovanie výsluchom sťažovateľky (§ 125 OSP), ktorá „... sa vyjadrila k veci, uviedla, že nemá ďalšie návrhy na vykonanie dokazovania a potvrdila svoju ochotu uhradiť celú žalovanú sumu z peňazí (13 000 Sk), ktoré prijala za dlhopis (viď č. l. 50 spisu). (...) Pokiaľ tvrdí, že súdy pri rozhodovaní vychádzali zo skutkových zistení, ktoré neboli podložené dokazovaním a ku ktorým nedospeli v rámci vykonaného dokazovania, je potrebné uviesť, že takáto dovolateľkou tvrdená vada (pokiaľ k nej skutočne došlo) by mala povahu tzv. inej vady konania majúcej za následok nesprávne rozhodnutie vo veci. Takáto procesná vada je síce relevantným dovolacím dôvodom [§ 241 ods. 2 písm. b) O. s. p.], sama o sebe ale nezakladá prípustnosť dovolania v zmysle § 237 O. s. p. (...)“.

K námietke sťažovateľky, že jej zo strany súdu prvého stupňa neboli po podaní

návrhu na začatie konania spolu s jeho rovnopisom zaslané na vyjadrenie aj jeho prílohy (v rozpore s § 114 ods. 2 OSP) najvyšší súd uviedol, že ide o procesné pochybenie, ktorým mohla byť sťažovateľke odňatá možnosť konať pred súdom iba v úvodnej fáze konania v miere, ktorá bola následne kompenzovaná možnosťou sťažovateľky uplatniť jej vplyv na výsledok konania využitím jej procesných práv v ďalšom priebehu uvedeného konania (pred súdom prvého stupňa a následne pred odvolacím súdom).

Na základe uvedených úvah dospel najvyšší súd k záveru, že skutočnosti tvrdené sťažovateľkou v dovolaní nezakladajú v daných okolnostiach prípadu existenciu procesnej vady konania (a zároveň dovolacieho dôvodu) podľa § 237 písm. f) OSP.

3.4 Podľa čl. 142 ods. 1 ústavy súdy rozhodujú v občianskoprávných a trestnoprávných veciach; súdy preskúmavajú aj zákonnosť rozhodnutí orgánov verejnej správy a zákonnosť rozhodnutí, opatrení alebo iných zásahov orgánov verejnej moci, ak tak ustanoví zákon.

Podľa čl. 124 ústavy ústavný súd je nezávislým súdnym orgánom ochrany ústavnosti.

Z uvedeného ústavného vymedzenia postavenia a kompetencií všeobecných súdov a ústavného súdu v Slovenskej republike vyplýva, že rozhodovanie v občianskoprávných veciach patrí do právomoci všeobecných súdov. Ústavný súd nie je súdom vyššej inštancie rozhodujúcim o opravných prostriedkoch v rámci sústavy všeobecných súdov. V zásade preto nie je oprávnený posudzovať právne názory všeobecného súdu, ktoré ho pri výklade a uplatňovaní zákonov viedli k rozhodnutiu, usmerňovať vývoj judikatúry všeobecných súdov z hľadiska správnosti výkladu a uplatňovania zákonov (za podmienky rešpektovania jeho ústavnej konformity), alebo zjednocovať judikatúru všeobecných súdov (čo je kompetenciou práve najvyššieho súdu pozri napr. I. ÚS 17/01, IV. ÚS 267/05).

Do právomoci ústavného súdu v konaní podľa čl. 127 ústavy však patrí kontrola zlučiteľnosti účinkov takejto interpretácie a aplikácie s ústavou, prípadne medzinárodnými zmluvami o ľudských právach a základných slobodách. Skutkové a právne závery

všeobecného súdu môžu byť predmetom kontroly zo strany ústavného súdu vtedy, ak by vyведенé závery boli zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne, a tak z ústavného hľadiska neospravedliteľné a neutržateľné a zároveň by mali za následok porušenie základného práva alebo slobody (mutatis mutandis I. ÚS 13/00, I. ÚS 139/02, III. ÚS 180/02, III. ÚS 271/05).

Po oboznámení sa s obsahom uznesenia najvyššieho súdu sp. zn. 3 Cdo 12/2007 zo 14. februára 2007 ústavný súd konštatoval, že závery najvyššieho súdu v ňom obsiahnuté nemožno kvalifikovať ako zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne, a tak z ústavného hľadiska neospravedliteľné a neutržateľné vo vzťahu k sťažovateľkou označeným právam podľa ústavy, listiny a dohovoru. Vzhľadom na konkrétne okolnosti daného prípadu (prerokovanie veci súdom prvého stupňa aj súdom odvolacím na verejnom ústnom pojednávaní za prítomnosti sťažovateľky, resp. jej splnomocneného zástupcu, výsluch sťažovateľky a oboznámenie s obsahom listín založených v spise na pojednávaní, obsah argumentácie sťažovateľky a jej splnomocneného zástupcu prednesenej v rámci obrany proti žalobou uplatňovanej pohľadávke a s tým súvisiacu zákonnú možnosť súdu konajúceho vo veci rozhodnúť o rozsahu dokazovania potrebného pre rozhodnutie veci vrátane jeho možnosti rozhodnúť na základe skutkových tvrdení, ktoré neboli medzi účastníkmi sporné) nemožno výklad a interpretáciu ustanovení Občianskeho súdneho poriadku, ktorú najvyšší súd v danom prípade zvolil, považovať za arbitrárnu, alebo popierajúcu základné právo sťažovateľky na súdnu ochranu a spravodlivé súdne konanie.

Ústavný súd sa vzhľadom na uvedené skutočnosti nedomnieva, že by v označenom konaní nebola zo strany najvyššieho súdu sťažovateľke poskytnutá súdna ochrana ústavne konformným spôsobom, preto podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde odmietol jej sťažnosť ako zjavne neopodstatnenú.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 17. júla 2007